

ŚWIATOWIT

ROCZNIK

POŚWIĘCONY ARCHEOLOGII PRZEDDZIEJOWEJ

I BADANIOM

pierwotnej kultury polskiej i słowiańskiej

WYDAWANY STARANIEM

ERAZMA MAJEWSKIEGO.

Tom I. — 1899.

(57 ilustracji w tekście i XI tablic).

WARSZAWA.

Skład Główny w Księgarni E. Wendego i S-ki, Krak.-Przedmieście № 9.

—
1899.

ŚWIATOWIT

ANNUAL OF THE INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY
OF THE UNIVERSITY OF WARSAW

VOL. XIII–XIV (LIV–LV)
(2015–2016)

FASCICLE A/B

PREHISTORICAL AND MEDIEVAL
ARCHAEOLOGY.
ARCHAEOLOGY OF POLAND

MEDITERRANEAN
AND NON-EUROPEAN
ARCHAEOLOGY

WARSAW 2018

ŚWIATOWIT

ROCZNIK INSTYTUTU ARCHEOLOGII
UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO

TOM XIII–XIV (LIV–LV)
(2015–2016)

FASCYKUŁ A/B

ARCHEOLOGIA PRADZIEJOWA
I ŚREDNIOWIECZNA.
ARCHEOLOGIA POLSKI

ARCHEOLOGIA
ŚRÓDZIEMNOMORSKA
I POZAEUROPEJSKA

WARSZAWA 2018

Redaktor naczelny Wydawnictw Instytutu Archeologii UW: Krzysztof Jakubiak

ŚWIATOWIT
ROCZNIK INSTYTUTU ARCHEOLOGII UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO

Redaktorzy: Dariusz Błaszczuk (d.blaszczuk@uw.edu.pl),
Jerzy Żelazowski (j.r.zelazowski@uw.edu.pl)

Rada redakcyjna:

Włodzimierz Godlewski (Przewodniczący)
Elżbieta Jastrzębowska
Joanna Kalaga
Wojciech Nowakowski
Tadeusz Sarnowski
Tomasz Scholl
Karol Szymczak

Recenzenci tomu:

Zdzisław Bełka, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu
Joanna Kalaga, Uniwersytet Warszawski
Piotr Kittel, Uniwersytet Łódzki
Henryk Kobryń, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
Jerzy Libera, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
Andrzej Michałowski, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu
Michał Pawleta, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu
Jan Schuster, Uniwersytet Łódzki

All rights reserved

© 2018 Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego

ISSN 0082-044X

Projekt okładki, opracowanie graficzne i skład: Jan Żabko-Potopowicz
Druk:

Adres redakcji: Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego,
Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa

Spis treści

Contents

Fascykuł A/B

ARCHEOLOGIA PRADZIEJOWA I ŚREDNIOWIECZNA. ARCHEOLOGIA POLSKI
ARCHEOLOGIA ŚRÓDZIEMNOMORSKA I POZAEUROPEJSKA

Fascicle A/B

PREHISTORICAL AND MEDIEVAL ARCHAEOLOGY. ARCHAEOLOGY OF POLAND
MEDITERRANEAN AND NON-EUROPEAN ARCHAEOLOGY

OD REDAKCJI.....9

Studia i materiały

Katarzyna Januszek, Katarzyna Pyżewicz

KRZEMIENNE NARZĘDZIA SZLIFOWANE Z PÓŹNEGO NEOLITU
– MIĘDZY FORMĄ A FUNKCJĄ13
Late Neolithic polished flint tools – between form and function27

Sylwia Domaradzka, Bartosz Józwiak, Michał Przedziecki

MATERIAŁY Z EPOKI KAMIENIA I WCZESNEJ EPOKI BRĄZU ZE STANOWISKA 2
W WOŹNEJWSI, GM. RAJGRÓD, WOJ. PODLASKIE Z BADAŃ W LATACH 2015–201629
Stone Age and Early Bronze Age archaeological material from the site 2 in Woźnawieś,
Rajgród commune, Podlaskie voivodship, from the excavations in 2015 and 201646

Agata Trzop-Szczypiorska, Radosław Karasiewicz-Szczypiorski

DOMY ZE STANOWISK KULTURY PRZEWORSKIEJ NA MAZOWSZU.
KILKA PRZYKŁADÓW Z NIEPUBLIKOWANYCH BADAŃ47
Houses from sites of the Przeworsk Culture in Masovia. A few examples from unpublished research70

Agata Chilińska-Früboes, Bartosz Kontny

PO JANTAR! RZYMSKI TROP W DALEKIM KRAJU ALBO RAZ JESZCZE
O ZNALEZISKACH Z DAWNEGO *ILISCHKEN*73
Go for amber! Roman trace in a distant land or once more about old finds from former *Ilischken*105

Dominik Chudzik

WYBRANE ASPEKTY WCZESNOŚREDNIOWIECZNEGO OSADNICTWA
RÓWNINY ŁUKOWSKIEJ I WYSOCZYNY SIEDLECKIEJ107
Selected Aspects of Early Medieval Settlement in the Łuków Plain and the Siedlce Upland131

Dariusz Błaszczuk

POCHODZENIE I DIETA MĘŻCZYZNY POCHOWANEGO W GROBIE D162
Z CMENTARZYSKA W BODZIA W ŚWIETLE BADAŃ IZOTOPOWYCH133
The provenance and diet of a man buried in the grave D162
from the cemetery in Bodzia in the light of isotopic analyses155

Joanna Piątkowska-Malecka

ZWIERZĘCE SZCZĄTKI KOSTNE Z TERENU ŚREDNIOWIECZNEJ OSADY
W SURAŻU, STAN. 7/125, GM. *LOCO*, POW. BIAŁOSTOCKI, WOJ. PODLASKIE159
Animal skeletal remains from the medieval settlement in Suraż, site 7/125,
Suraż commune, Białystok district, Podlaskie voivodship174

Marta Osypińska, Joanna Piątkowska-Malecka

ZWIERZĘTA W ZAGRODACH NA TERENIE OSADY LUDNOŚCI KULTURY
CERAMIKI WSTĘGOWEJ RYTEJ W LUDWINOWIE (STAN. 7, AUT. 112),
GMINA I POWIAT WŁOCŁAWEK175
Homestead Animals in Linear Pottery Culture Settlement in Ludwinów (Site 7, Aut 112),
Włocławek Commune and District193

Sławomir Wadył, Marek Krąpiec

DENDROCHRONOLOGIA O DATOWANIU WCZESNOŚREDNIOWIECZNEGO
GRODZISKA W WĘGIELSZTYNIE, GM. WĘGORZEWO195
Dendrochronology on the dating of an early medieval settlement
in Węgielsztyn, Węgorzewo commune203

Agnieszka Olech

SYSTEM OCHRONY I PRZECHOWYWANIA ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH
NA SŁOWACJI.....205
System for Protection and Storage of Archaeological Collections in Slovakia..... 212

Kronika wykopalisk

Michał Przedziecki, Elżbieta Ciepiewska

RYDNO – STANOWISKO NOWY MŁYN, WYKOP I/2015, WOJ. ŚWIĘTOKRZYSKIE.
BADANIA W ROKU 2015215
Rydno – Site: Nowy Młyn, Cut I/2015, Świętokrzyskie voivodship. The excavations in 2015218

Paweł Szymański

- CZERWONY DWÓR, STAN. XXI, WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIE. BADANIA W ROKU 2015221
Czerwony Dwór, site XXI, Warmińsko-Mazurskie voivodship. The excavations in 2015.....226

Artur Brzóška, Piotr Prejs

- BADANIA NIEINWAZYJNE DNA WISŁY NA ODCINKU MOSTU ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
DO MOSTU GDAŃSKIEGO, WARSZAWA, WOJ. MAZOWIECKIE,
BADANIA W LATACH 2015–2016 227
Non-invasive Survey of the Bottom of the Vistula River Between the Świętokrzyski Bridge
and the Gdański Bridge, Warsaw, Mazowieckie Voivodship, in the Years 2015 and 2016 230

Ewa Marczak-Łukasiewicz

- TRUSZKI-ZALESIE, STANOWISKO 1 „OKOP” I STANOWISKO 3 „SIEDLIŚKO”,
WOJ. PODLASKIE. BADANIA WYKOPALISKOWE W LATACH 2013, 2015 I 2016 231
Trzuski-Zalesie, Site 1 (‘Okop’) and Site 3 (‘Siedlisko’), Podlaskie voivodship.
Excavations in 2013, 2015, and 2016..... 233

Magdalena Natuniewicz-Sekuła

- WEKLICE, STAN. 7, POW. ELBLĄSKI, WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIE.
BADANIA W LATACH 2015–2016 235
Weklice, Site 7, Elbląg district, Warmińsko-Mazurskie voivodship. The excavations in 2015–2016 240

Michał Starski

- PUCK, UL. 1 MAJA 3, DZ. 168, BADANIA W LATACH 2014–2015 241
Puck, 1 Maja Street no. 3, Plot 168. The excavations in 2014 and 2015 248

Michał Starski

- SKARSZEWY – RYNEK, GM. SKARSZEWY, WOJ. POMORSKIE, BADANIA W 2015 ROKU 249
Skarszewy – the market square, Skarszewy commune, Pomorskie voivodship. The excavations in 2015258

Sławomir Wadył

- PASYM, ST. 1, WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIE. BADANIA W ROKU 2016 259
Pasym, site 1, Warmińsko-Mazurskie voivodship. The excavations in 2016 265

Sławomir Wadył, Jerzy Łapo

- PERŁY, ST. 1, WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIE. BADANIA W ROKU 2016 267
Perły, site 1, Warmińsko-Mazurskie voivodship. The excavations in 2016 270

Witold Gumiński

- STANOWISKO TORFOWE ŁOWCÓW-ZBIERACZY Z EPOKI KAMIENIA.
SZCZEPANKI, STAN. 8, WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIE. BADANIA W ROKU 2016 271
Szczepanki, site 8, Warmian-Masurian voivodship – a Stone Age peat-bog site of hunter-gatherers.
The excavations in 2016 278

Bartosz Kontny, Artur Brzoška, Anna Bucholc, Bartłomiej Kujda, Piotr Prejs

Z POWIETRZA, LĄDU I WODY. WSZECHSTRONNA WERYFIKACJA OSIEDLI NAWODNYCH MIKROREGIONU JEZIOR ORZYSZ I WYLEWY. BADANIA W ROKU 2016	279
From the air, land and water. A comprehensive verification of lake settlements of the microregion of the Orzysz and Wylewy lakes. The expedition in 2016.....	288

Andrzej Szela

BRUDNICE, ST. V, POW. ŻUROMIŃSKI. BADANIA WYKOPALISKOWE W SEZONIE 2015	289
Brudnice, site V, Żuromin district. The excavations in 2015	293

Andrzej Szela

BRUDNICE, ST. V, POW. ŻUROMIŃSKI. BADANIA WYKOPALISKOWE W SEZONIE 2016	295
Brudnice, site V, Żuromin district. The excavations in 2016	298

Roksana Chowaniec

PALAZZO ACREIDE, SICILY, ITALY. EXCAVATIONS IN 2015	299
Palazzolo Acreide, Sycylia, Włochy. Wykopaliska w 2015 r.	305

Rosa Lanteri, Marta Fituła

ANCIENT SETTLEMENTS IN THE TERRITORY OF NOTO (SYRACUSE PROVINCE): NEW DATA FROM THE GIOI AND NIURA DISTRICTS	307
Insedimenti Antichi nel Territorio di Noto (Provincia di Siracusa). Nuovi Dati Dalle Contrade "Gioi" e "Niura"	316
Ślady osadnictwa starożytnego terytorium Noto (prowincja Syrakuzy). Nowe znaleziska z „Contrada Gioi” i „Niura”	319

**Tadeusz Sarnowski, Agnieszka Tomas, Tomasz Dziurdzik,
Ludmiła A. Kovalevskaya, Emil Jęczmienowski, Piotr Zakrzewski**

NOVAE 2015. LEGIONARY DEFENCES AND EXTRAMURAL SETTLEMENT	321
Prace wykopaliskowe w Novae w 2015 r. Twierdzy legionowa i osiedle przyobozowe.	327

Martin Lemke

FIELDWORK AT NOVAE 2015	329
Wykopaliska w Novae w 2015 r.	335

Martin Lemke

FIELDWORK AT NOVAE 2016	337
Wykopaliska w Novae w 2016 r.	342

Martin Lemke

FIELDWORK AT RISAN 2015	343
Wykopaliska w Risan w 2015 r.	348

Martin Lemke

FIELDWORK AT RISAN 2016	349
Wykopaliska w Risan w 2016 r.	354

Tomasz Dziurdzik

LJUBŠKI ARCHAEOLOGICAL PROJECT: A ROMAN AND LATE ANTIQUE SETTLEMENT IN WESTERN HERZEGOVINA, 2015	355
Projekt archeologiczny Ljubuški (Ljubuški Archaeological Project) – osadnictwo okresu rzymskiego i późnoantycznego w zachodniej Hercegowinie, 2015 r.	363

Marcin Matera, Paweł Lech, Elżbieta Sroczyńska

TANAIS, RUSSIA. EXCAVATIONS IN THE 2015 SEASON	365
Tanais, Rosja. Wykopaliska w sezonie 2015	371

Marcin Matera, Paweł Lech, Elżbieta Sroczyńska

TANAIS, RUSSIA. EXCAVATIONS IN THE 2016 SEASON	373
Tanais, Rosja. Wykopaliska w sezonie 2016	380

Dmytro Nykonenko, Marcin Matera, Miron Bogacki, Wiesław Małkowski, Paweł Lech

KONSULOVSКОЕ HILLFORT, UKRAINE. NON-INVASIVE SURVEY IN 2015 SEASON	381
Grodzisko Konsułowskoje, Ukraina. Badania nieinwazyjne w sezonie 2015	388

Dmytro Nykonenko, Marcin Matera, Nadieżda Gawryluk, Paweł Lech

KONSULOVSКОЕ HILLFORT, UKRAINE. 2016 SEASON	389
Grodzisko Konsułowskoje, Ukraina. Badania w sezonie 2016	392

Barbara Kaim, Nazarij Buławka

THE SIXTH SEASON OF EXCAVATION AT GURUKLY DEPE, SOUTHERN TURKMENISTAN (2015)	393
Szósty sezon wykopalisk na stanowisku Gurukly Depe w południowym Turkmenistanie (2015)	388

Włodzimierz Godlewski

NAQLUN, EGYPT. EXCAVATIONS IN 2015	399
Naqlun, Egipt. Wykopaliska w 2015 r.	402

Dorota Dzierzbicka, Włodzimierz Godlewski

DONGOLA, SUDAN – SEASON 2015–2016	403
Dongola, Sudan – Sezon 2015–2016	412

Joanna Kalaga

RECENZJA: DARIUSZ BŁASZCZYK, DĄBRÓWKA STĘPNIOWSKA (RED.), *POCHÓWKI
W GROBACH KOMOROWYCH NA ZIEMIACH POLSKICH W OKRESIE WCZESNEGO
ŚREDNIOWIECZA*, ŚWIATOWIT, SUPPLEMENT SERIES P: PREHISTORY AND MIDDLE AGES,
VOL. XVIII, WARSZAWA 2016, 175 STRON, 93 ILUSTRACJE, 3 TABELE 415

SŁAWOMIR WADYL, JERZY ŁAPO

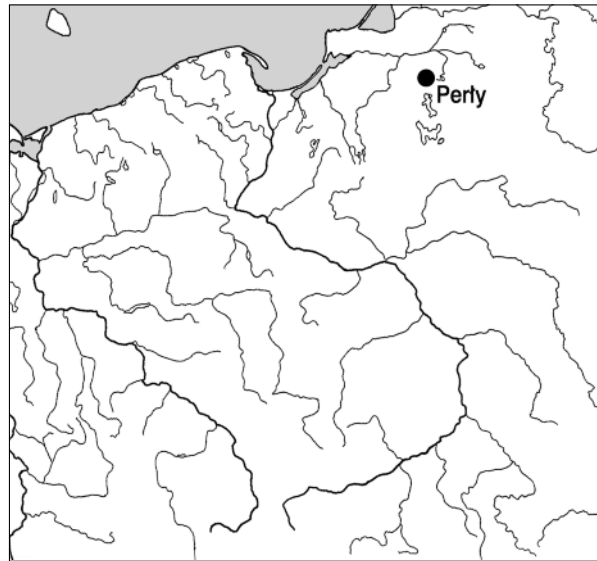
PERŁY, ST. 1, WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIE. BADANIA W ROKU 2016

Grodzisko w Perłach nie było w przeszłości przedmiotem badań wykopaliskowych w jakimkolwiek charakterze¹. W dotychczasowej literaturze jego chronologię określano na wczesne średniowiecze i uznawano za relikkt grodu z czasów staropruskich (*altpreussisch*, CROME 1937: 112). Na podstawie pojedynczych fragmentów ceramiki z badań powierzchniowych przeprowadzonych na stanowisku Łucja Okulicz dopuszczała również istnienie starszej fazy osadniczej przypadającej na wczesną epokę żelaza (OKULICZ 1972: 246).

W 2016 r. na stanowisku przeprowadzono badania sondażowe. Głównym celem podjętych prac była weryfikacja jego chronologii.

Grodzisko znane dawniej pod nazwą *Schanzenberg* lub *Schwedenschanze* jest położone na północny wschód od miejscowości Perły, przy zabudowaniach gospodarstwa nazywanego dawniej Perły-Kolonia. Grodzisko zajmuje północną część naturalnego wzniesienia wyniesionego na około 105 m n.p.m. i oblewanego z dwóch stron niewielkim strumieniem dopływającym do Węgorapy (Ryc. 1). Południowo-zachodnia część wyniesienia przynajmniej od początku XX w. wykorzystywana jest jako piasznica (zob. Ryc. 1). Grodzisko usytuowane jest na osi północny-zachód – południowy-wschód i ma kształt owalu o wymiarach 60 × 30 m. Nie posiada obecnie czytelnych obwałowań (fakt ten podkreślano już w pracach archeologów wschodniopruskich), a jego centralna część jest lekko zakłębiona. Po północnej stronie wzniesienia, między grodziskiem a ciekim, znajduje się niewielki taras, który jak sądzono był dogodny dla istnienia osady (BUJACK 1880: 136; ŁAPO 1996: 39).

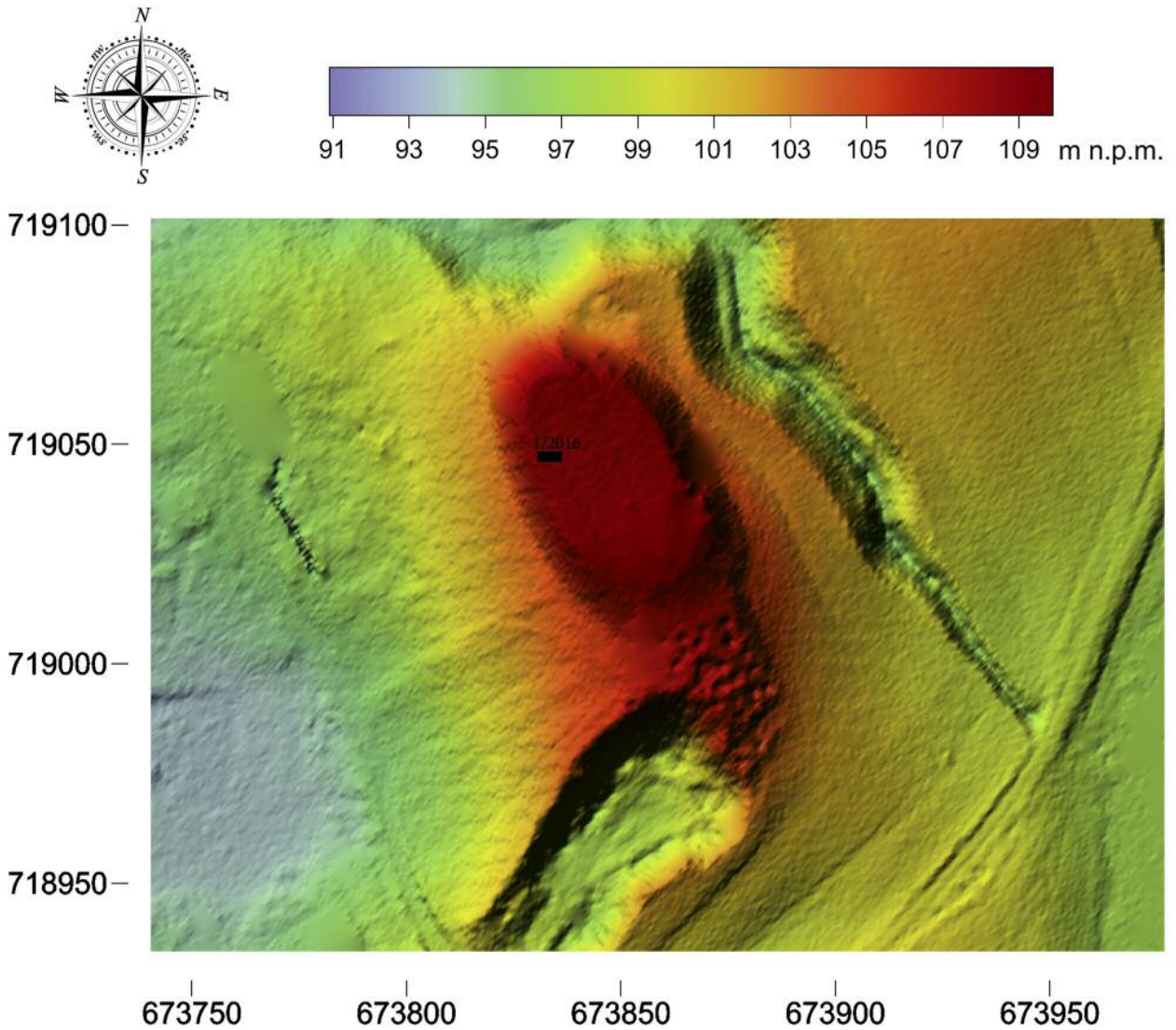
Prace w terenie rozpoczęto od wytyczenia magistrali badawczej na linii wschód-zachód. Wytyczono i wyeksplorowano jeden wykop sondażowy o wymiarach 5 × 2 m, który znajdował się w północno-zachodniej partii grodziska, na krawędzi wzniesienia. Zorientowany był na osi wschód-

-zachód. Zarejestrowano nawarstwienia kulturowe o średniej miąższości około 1 m, maksymalnej 1,6 m w miejscu, gdzie zadokumentowano nowożytną jamę (obiekt oznaczony numerem 4). W części wschodniej wykopu (od 0 do 3 m) pod warstwą humusu i podglebia, sięgającymi nawet 0,4 m, odkryto sekwencję nawarstwień kulturowych (warstwy 5, 6 i 7) związanych przypuszczalnie z obiektem mieszkalnym z wczesnej epoki żelaza. Na stropie warstwy 6 odkryto warstwę spalenizny z węglami drzewnymi, przypominającą warstwę pożarową po zniszczeniu budynku. W odległości 2,6 m od wschodniej krawędzi wykopu zadokumentowano pasmo węgli drzewnych (warstwa 3) zalegających prostopadle do osi wykopu. Pasma miało szerokość około 10 cm. W spągu warstwy 7, w odległości 2,9 m od wschodniej krawędzi wykopu, natrafiono na podobnie układające się pasmo – pozostałość po spalonej belce drewnianej. Trudno jednoznacznie interpretować te struktury,

¹ Artykuł powstał w ramach realizacji projektu *Ziemie pruskie we wczesnym średniowieczu. Kształtowanie się nowej struktury osadniczo-terytorialnej i społecznej w świetle źródeł archeologicznych*. Badania zostały sfinansowane ze środków Narodowego Centrum Nauki przyznanych w ramach finansowania stażu po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, na podstawie decyzji numer DEC-

2015/16/S/HS3/00533. Pracami w terenie kierował Sławomir Wadyl z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego, wspierany przez Jerzego Łapo z Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie. W pracach brała udział grupa studentów archeologii Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Gdańskiego. Badania przeprowadzono w terminie 8–18 sierpnia 2016 r.

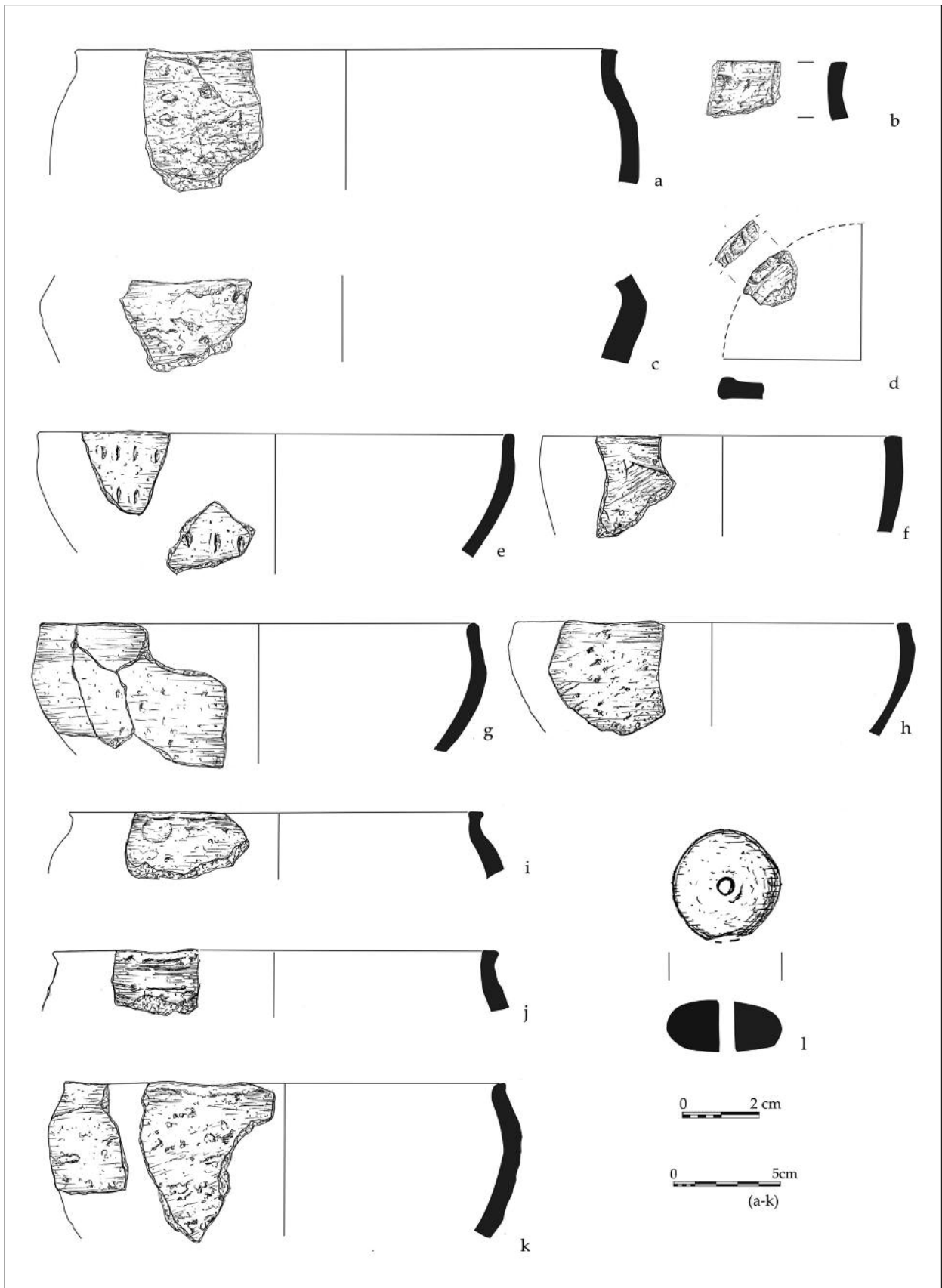
Ryc. 1. Perły, pow. Węgorzewo, st. 1. Lokalizacja wykopu 1/2016 na tle Numerycznego Modelu Terenu (oprac. S. Wądył, W. Małkowski).
 Fig. 1. Perły, Węgorzewo district, site 1. Localisation of trench 1/2016 against the Digital Terrain Model (compiled by S. Wądył, W. Małkowski).

jednak niemal pewne jest, że pasma te wyznaczają granicę (ściany) obiektu/budynku.

W opisanych warstwach odkryto w sumie 271 zabytków ruchomych. Gros zbioru stanowiły fragmenty zabytków glinianych – 258 fragmentów naczyń i jeden przęślik (Ryc. 2). Zestawienie cech morfologicznych, technicznych i technologicznych pozwala datować zespół zabytków ceramicznych z Pereli na schyłek I i początek II fazy chronologicznej według Mirosława Hoffmanna, odpowiadającej V okresowi EB – Ha D i wiązać najprawdopodobniej z początkami kultury kurhanów zachodniobałtyjskich. W zespole zabytków pradziejowych, obok ceramiki, znalazł się także 1 fragment przepalonego odłupka krzemienego (warstwa 10) oraz 2 kości zwierzęce (warstwa 6).

Odmienne ułożenie stratygraficzne udokumentowano w zachodniej części wykopu (odcinek 3–5 m od wschodniej krawędzi wykopu). Warstwa (oznaczona numerem 9) zaobserwowana w tej części wykopu była bardziej jałowa.

Znaleziono w niej zaledwie jeden fragment ceramiki ręcznie lepionej. Wczesnożelazne nawarstwienia zostały zakłócone i częściowo zniszczone przez nowożytną jamę. Przestrzennie obiekt miał formę zbliżoną do walca o średnicy 1,15 m (w stropie) i maksymalnej miąższości sięgającej 1,38 m. Średnica płaskiego dna była nieznacznie większa. Wypełnisko obiektu było dwuczściowe, a w dolnej partii, o większej miąższości, widoczne były ślady jednoczasowego zasypywania. W wypełnisku jamy odkryto 11 fragmentów ceramiki – dziewięć z naczyń ręcznie lepionych, pochodzących ze starszych, zniszczonych warstw oraz dwa z naczyń toczonych na kole garncarskim. Te ostatnie to fragmenty wylewów dwóch różnych mis z gliny żelazistej, szklawionych wewnętrznie (szkliwo brązowe lub transparentne). Ich cechy morfologiczne, techniczne i technologiczne pozwalają datować ich powstanie na początek (pierwszą ćwierć?) XIX w. W tym też okresie zapewne wykopano i użytkowano obiekt, najprawdopodobniej w celach gospodarczych.

Ryc. 2. Perły, pow. Węgorzewo, st. 1. Wybór ceramiki: a–d – warstwa 10; f–j – warstwa 7; e, k, l – warstwa 6 (rys. J. Łapo).
 Fig. 2. Perły, Węgorzewo district, site 1. Selected pottery: a–d – layer 10; f–j – layer 7; e, k, l – layer 6 (drawings by J. Łapo).

Podsumowując należy stwierdzić, że grodzisko w Perłach było użytkowane we wczesnej epoce żelaza i prawdopodobnie można je łączyć z początkami kultury kurhanów zachodniobałtyjskich. Prawdopodobnie wyniesienie nie było pierwotnie ufortyfikowane, choć nie można wykluczyć, że jakieś umocnienia zlokalizowane były na samej krawędzi (palisada/płot) i uległy destrukcji. Należy podkreślić, iż nie odkryto świadectw wczesnośrednio-wiecznego zasiedlenia grodziska. Drugi horyzont użytkowania grodziska przypadał na okres nowożytny (XVIII–XIX w.) i wyznacza go pojedyncza jama o charakterze

gospodarczym zadokumentowana na 2–3 m, licząc od wschodniej krawędzi wykopu.

dr Sławomir Wadyl
Instytut Archeologii, Uniwersytet Warszawski
slawomirwadyl@wp.pl

dr Jerzy Marek Łapo
Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie
opallapo@poczta.onet.pl

Literatura

- BUJACK G.
1880 *Wallberge und Langwehren im nördlichem Teil der Gaue Galindien und Sudauen und in anliegenden Grenzgebieten*, „Sitzungsberichte der Altertumsgesellschaft Prussia“ 6, 129–141.
- CROME H.
1937 *Karte und Verzeichnis der vor- und frühgeschichtlichen Wehranlagen in Ostpreussen*, „Altpreussen“ 2/3, 97–125.
- HOFFMANN M.
2000 *Kultura i osadnictwo południowo-wschodniej strefy nadbałtyckiej w I tysiącleciu p.n.e.*, Olsztyn.
- ŁAPO J.
1996 *Grodziska gminy Węgorzewo*, „Studia Angerburgica” 1, 38–47.
- OKULICZ Ł.
1972 *Sprawozdanie z weryfikacji stanowisk archeologicznych we wschodniej części Mazur w 1971 r.*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 1, 243–247.

SŁAWOMIR WADYL, JERZY ŁAPO

PERŁY, SITE 1, WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP. THE EXCAVATIONS IN 2016

In 2016, an archaeological field survey was conducted on a previously uninvestigated stronghold in Perły, Węgorzewo district. A single trial trench 5 by 2 metres was performed and explored. It was located in the north-western part of the stronghold, at the edge of the hill. The documented cultural layers were related to a building, probably of residential function, dated to the early Iron Age (EB VI through Ha D) and presumably linked to the beginnings of the West Balt Barrow Culture. The discovered structures with their accompanying artefacts represent the first horizon of exploitation of the hill (i.e. permanent

settlement). Perhaps initially the elevation was not fortified, but it cannot be excluded that some sort of entrenchment was situated at the very edge of it (a palisade/fence) and became obliterated. The second horizon of exploitation of the hillfort belongs to the modern era (the 18th through 19th century) – it is represented by a pit documented around the second or third metre (counting from the eastern edge of the trench).

Translated by Maciej Talaga